26ՆԱՀ. ԱԷՆԻ Ն. 4703 1909 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 16/29 ՉԱՐՇԱՆԳԻՀ 16 ԻԹԼՈՒԼ 325) (14 ՐԱՄԱԶԱՆ 1327

ՄԷՋՄՈՒԱԻ ԱԽԲԱՐ

ԳՆԱՅ 30 ՊԱՐԱ

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
65, Grand'rue de Péra, Taxim, 65

ԱՐՁԱՆԻ ԳԻՆԸ ԱՐՁԱԿԱՐԳ Սեպտեմբերի 6 պայմանով
Իսթանպոլ իչին Դ. տուր 60 35
Թաշրա իչին » 85 45
Մեմալիմի էնենէպիյի իչին Ֆրանգ 20 10

ՉԱՐՇԱՆԳԻՀ ՎԷ ՀՈՒՄԱՍ ԵՐԹԻՍԻ
ԿԻՒՆԼԷՐԻ ՆԷՏԵՐ ՕԼՈՒՆՈՒՐ
Իլանաք իչին այրընա բազարլըգ :

مجموعهٔ اخبار
بك اوغلی تقسیم جاده‌سی نومرو ٦٥

ՍԱՀԻՓԷՆԻՆ ՏԻԿԷՐ ԵՒԻԶԻԻ

Բ.

Սահիփէնին տիկէր եւ-զիւնտէ, Էրմէնի-գաթօլիք Կ-Բաթրիկի իչին պայլըճա վէ մուհիմմէճ իքինճի միւշքիլ տէ, պիրինճիսինտէն աղ ֆարգը տէյիլ տիր։ Շէօյլէ քի Կ-Բաթրիգ օլան զաթ, Բիւրսիսինէ կէչտիկի կիւն քէնտիսինէ խաթիթ հարէքէթ օլաճագ, ճէմաաթա գաբշը տէրէճէի մէսուլիյէթինի, վազիֆէլէրինի, հուգուգը սարիհասընը թայէին իսէճէք էլտէ պիր գանուն պուլմասընընտան, խաթէտիկի կիպի հարէքէթէ, ագլընըն, մանթըգընըն, իզանընըն միւսատտէ ինթիկի մէրթէպէտէ իսարէյի ումուր ինմէկէ քէնտիյի սէրպէսթ վէ մէէզուն պուլմագտա տըր։ Վագաա էլտէ, Հասունիսթիք վէ Անթիհասունիսթիք տավայը մահուտէսինէն հալլ ու թէսվիյէսի զէմանընտա վէ օ միւնասիպէթէ եաբըլմըշ պիր Նիզամնամէի միլլի պուլընմագտա իսէ տէ, պունըն, նէ՛ Պապը Սլիճէ, նէ՛ Բօմանա թաստիգ օլընմամըշ, հաթթա ահքեամ վէ միւնասէբիճաթընա միլլէթճէ տախի լանըգյլա բիայէթ վէ հիւրմէթ իտիլմէսիկինտէն, վէ հիչ պիր թարաֆըն միւլթէզէմի օլամամըշ օլմասընտան, պիթթապի Կ-Բաթրիգ օլան զաթտա, պու Նիզամնամէյի տիւսթուր իւլամէլ թութմամագլըգտա քէնտիյի մէէզուն կէօրմէքտէ, եախօտ ահքեամ վէ միւնասէբիճաթընը իսթէտիկի կիպի թէէվիլ վէ թէֆսիր իթմէքտէ, վէ զիեատէճէ տարա կէլտիկինտէ, Պապը Սլիճէ վէ Վաթիգանճա մուսատտագ օլմատըղընը աչըգտան աչըղա մէյտանա գօյմագտա տըր։ Կէրչի Պապը Սլի իլէ Էրմէնի-գաթօլիք ճէմաաթը պէյնինտէ ումուրը իտարէճէ ճարի օլան չէրաիթի էսասիյէ, պա իրատէի սէնիյէ Սալիէ նէզարէթինէն Բաթրիգխանէյէ մէվրուտ պիր գրթա թէզքիրէյի բէսմիյէտէ միսէրրահ օլուպ, չէրաիթի մէզքուրէ՝ մալիւմ օլան Նիզամնամէնին թա պալէասընտա ուէրճ իտիմիչ վէ Վաթիգան իլէ միւնասէպաթըմըզ իսէ, զաթէն սըրֆ մէվատտը բուհանիյէյ միւթէալլիգ օլտըղընտան, մէվատտը մէզպուրէնին թատիլ ու թազիրի գապկլ օլամաեաճաղը տէրքեար, վէ Նիզամնամէնին սաիր մատտէլէրի տէ, անճագ ճէմաաթընը ումուր վէ մուամէլաթը տախիլիյէսինէ մախսուս օլուպ, հէր իքի ճիհէթէ վէսիլէյի իսթիլաֆ վէ միւշքիլաթ օլմամասը թապիի կէօրիւնիւր իսէ տէ, ենինէ պու Նիզամնամէնին իճապ իտէն մադամաթճա թասաիգ օլընմըշ օլմամասը, հաթթա պիր չօգ եէրլէրի չըզըլմըշ, պօղուլմըշ, թասահի վէ իլավէ օլընմըշ պիր սուբէթէ պուլունմասը, հէր հալտէ ճէմաաթճա վէ Կ-Բաթրիգ իլէ մէճլիսլէրճէ պատիի միւշքիլաթ վէ սէպէպը ինթիլաֆաթ օլմագտա տըր։

Շու հալ, հատտը զաթինտէ Կ-Բաթրիգլիք իտարէսի իչին չէրբէչիք, միւպհէմ պիր վազիյէթ թէչքիլ ինթիկի կիպի, էկէրչի Կ-Բաթրիկին զաթընտա լազըմ օլտուղը տէրէճէտէ իտարէի մասլահաթ ինթմէք, թարաֆէյն մէնֆաաթչարընը կէօզէթէպիլմէք, տիւմէնի սէֆինէյի միլլէթի մէհարէթլէ գուլլանմագ իգթիտարը տա, ազ չօգ նօգսան օլուրսա, արթըգ իչլէրին, կէրէք պիզաթ Կ-Բաթրիգ իչին, կէրէք բախրիդխանէ վէ ճէմաաթի իչին նէ գատար չայեանը թէէսսիֆ պիր ըէնկ ալտաճաղը՝ միւհթաճը պէեան տէյիլ տիր։

Նիզամնամէնին, պու կիւնէ գատար իճապ իտէն մագամաթը ըէսմիյէճէ թաստիգ ինթիրիմէմէսինին, վէ պունու, միւթէպէր վէ մէրի իւլ իճրա պիր հալէ գօյմամագլըղըն պիւթիւն զապահաթը իսէ, հէր ճէմաաթա այիտ տիր։

Էրմէնի-գաթօլիք ճէմաաթը, 18-20 սէնէ իքի ֆէրգայա թագսիմ օլունադագ այրը գալըգտան սօնրա, պիր թարաֆտան Ազարեան Կ-Բաթրիգ էֆ. իլէ քէնտի միւշավիրլէրի, վէ տիկէր թարաֆտան Պագշեան Վ., Բօրթուգալ Միքայէլ բաչա, Սաղըզ Յովհաննէս բաչա (օ թարիխատ էֆ.), Տիւզեան Միհրան պէյ, Կէօչէեան Յակոբ էֆ., Բէքմէզեան Կոմիտաս էֆ. արալարընտա հուսուլը ինթիֆագ խուսուսընտա խայլի միւզաքէրաթ օլունարագ, նիհայէթ 1888տէ, ինթիլաֆնամէ մագամընտա պիր միլլէթ Նիզամնամէսի թանզիմ վէ թարաֆէյն մուխապէրաթ մէմուրլարընընը իմզալարըյլա թաստիգ իտիլտիկինտէ, պիր քէրրէ տէ ճէմաաթճա պունա քէսալը վուգուֆ իլէ թաստիգ իտիլմէք իւզրէ, էկէր եանըլմասեօր իսէք, Ս. Յովհան Ոսկեբերան քիլիսէսինտէ, ումումի պիր մէճլիսի միլլի ազա օլունուպ, իլէրուտէ միւլէթ Նիզամնամէսի մագամընա կէչէճէք սլան մէզքուր ինթիլաֆնամէ մատտէ պէ մատտէ օգունտրգտան վէ միւնասէբիճաթը թասվիպ օլընտրգտան սօնրա, պաղըլար թարաֆընտան, իչպու ինթիլաֆնամէնին նա՛սըլ իճրա օլընաճաղը, վէ պունըն իչին նէ թէէմինաթ պուլընտրղը սիւսլ իտիլտիկինտէ, Կոմիտաս էֆ. Բէքմէզեան, սէօզէ աղազէ, «Պիզ, հուգուգը միլլիյէյի վէ հայսիյէթ ու իզզէթի նէֆսի ճէմաաթը մուհաֆազաթէն, պու ինթիլաֆնամէյի եախօտ Նիզամնամէյի թանզիմէ մուվաֆագ օլտուգ, վէ տիկէր գարընտաշլարըմըզընը մուվաֆագաթ ըէյինի տէ իսթիհսալ ինթիք. անճագ պունըն թէմամիյլէ իճրասը, միլլէթէ այիտ պիր վազիֆէ վէ խըզմէթ տիր։ Պունտան պէօյլէ միլլէթ, իչպու Նիզամնամէյի ըէսմի մէրճիլէրինտէն թաստիգ ինթիրմէք, վէ պունու հէր սուրէթլէ մէրի վէ ճարի պիր հալէ վազ իյլէմէք իչին, իճապընընը իճրասընտան կէրի տուրմամալը տըր» տէմիշ տիր։ Հալպուքի Կոմիտաս էֆ. Բէքմէզեանընը պու մուհիմմ վէ չայեանը տիդգաթ սէօզլէրինտէն պէրու 20-21 սէնէ կէչտիկի հալտէ, թէէսսիֆ օլունուր քի, Էրմէնի-գաթօլիք ճէմաաթը, պու ուգուն միւտատէթ զարֆընտա, կէլիպ կիտէն եախօտ էլհէվմ պէրհաեաթ օլան պիւթիւն Կ-Բաթրիգլէրի, Եպիսկոպոսլարը, ռուհպանը, միւթէպէրանը վէ ճէմաաթը իլէ պիրլիքտէ, պունա մուվաֆագ օլամամըշ, թէչքիլաթընը պիր տիւրլիւ ըէսմիյէթ վէ գաթիիյէթ տաիրէսինէ գօեամամըշ, վէ պէօյլէճէ սէֆինէյի միլլէթ, հէր թարաֆտան էսէն ըիւզկեարլարա, տալղալարա գարշը ատէթա տիւմէնսիզ տէնէճէք պիր հալտէ գալմըշ տըր։

Պիթթապի հէր Կ-Բաթրիգ տէ պու հալտէն իսթիֆատէ ինթմէք իսթէմիշ տիր. եանի իչինէ կէլտիկի զէման Միլլէթ Նիզամնամէսինէ միւրաճաաթ ինթմիշ. իչինէ կէլմտիկի, եախօտ չէօյլէ սէօյլէեէլիմ, պիր մէսէլէյի քէստիրիպ իչինտէն չըգամատըղը զէման, Միլլէթ Նիզամնամէսի եօգ տըր, զիրա նէ՛ Պապը Սլիճէ, նէ՛ Վաթիգանճա թաստիգ օլընմամըշ տըր տէմէք իչին տաիմա աչըգ պիր գաբու պուլմըշ տըր։ Լաքին պու Նիզամսըզլըգ, — քի պիր տէրէճէյէ գատար էլտէ պուլընան Նիզամնամէնին պօղուլմըշ, չըզըլմըշ, թասահի վէ իլավէլէր իտիլմիշ օլմասը հասէպիյէ, հագիգաթէն միլլէթճէ տէ զայրը մուսատտագ վէ զայրը միւթէպէր տինմէյէ սէզա տըր,— հիչ պիր Կ-Բաթրիգ իչին միւսայիա վէ մուվաֆըգ ֆարգ օլունամազ. զիրա կէրչի Նիզամսըզլըգլա պիր միլլէթի իտարէ իտիլէպիլիր Կ-Բաթրիգլէր պուլունապիլէճէկի միւհթէմիլ օլսա պիլէ, հէր հալտէ մուայէն վէ միւսթագիմ խաթթը հարէքէթ իրայէ իտէր պիր բրօկրամ վէ նիզամ պուլունմաեընճա, պիւսպիւթիւն չայբրան, վէ էյի եաբբեօրըմ զանընբյա բէկ ֆէնա չէյլէր եաբմաեա մէճպուր օլանլար սա օլապիլէճէկի ունուտուլմամալը տըր։ Պինաէն ալէհ պիզտէ պիր Կ-Բաթրիկին միւշքիլ վազիյէթի գարշըսընտա վէ պիր թագըմ խէթալարը վէ գուսուրլարը նազարը տիգգաթա ալընարընտա, սահիփէնին տիկէր եիւզիւնտէքի պու միւշքիլի, վէ պու տա, չիմտիյէ գատար միլլէթին իհմալը, թէքեասիւլիւ, վէ տահա տօղրուսը քէնտի եաբտըղը, իմզալատըղը պիր Նիզամնամէյի, հալէա պու կիւնէ գատար թաստիգ ինթիրէմէմէսի, վէ հիչ օլմազսա, պիր թագըմ չըզըգլարտան, պօղուգլարտան, թասահի վէ իլավէլէրտէն մասուն պիր Նիզամնամէյէ պիլէ մալիք պուլունամամասը նէթիճէսի օլտըղը, նազարը տիգգաթտան տուր իտիլմէմէլի տիր։

ՂԱՅՐԸ ՄԻՍԼԻՄԱՆԷՐԻՆ ԱՍՔԷՐԼԻԿԻ

Մէչրութիյէթին իլանընտան սօնրա, Վաթանընը, պու միւլքտէ վէ Օսմանլըլըգ նամը ալթընտա եաչաեան ումում միւլլիյէթլէրէ այիտիյէթի ըէսմի պիր մահիյէթ վէ գաթիիյէթ ալմասըյլա, քեաֆֆէյի միւլլիյէթլէրէ մէնսուպ էֆրատընը Օսմանլը օրտուսընա տուխուլի, պիր վազիֆէյի մուգատտէսէ օլմասը թապիի իտի։ Իշթէ պու էսասա միւպթէնի օլարագ, Մէճլիսի մէպուսանտա, ղայրը միւսլիմանէրին ասքէրլիք խըզմէթի մէյտանը միւզաքէրէյէ գօնուլտըղընտա, Թիւրք մէպուս էֆ.լէր, քիմ պիլիր նէ կիպի միւլահազալար վէ սէպէպլէր իլէ, ֆագաթ ալէնիյէթտէ, տէվլէթին պիւտճէսինտէ պու սէնէ խայլի աչըգ օլտուղը հալտէ, պիր տէ զայրը միւսլիմանէրին խըզմէթը ասքէրիյէտէն մուաֆիյէթինէ մուգապիլ պէտէլի ասքէրինէն ալընմամասը, աչըղընը միգտարընը տահա զիեատէ արթըրաճաղընը պէեան իտէրէք, հիչ օլմազսա պու սէնէ իչին ղայրը միւսլիմանէրին ասքէրէ գայտ օլընմասընա ինթիրազ ինթմիշլէր իսէ տէ, Խրիսթիեան մէպուսլար, պիլաքիս, ասքէրլիկի, այնի վաթան էվլատը օլմանընն պայլըճա չարթը վէ միւսավաթընն էսասը ատտ իտէրէք, հէր հալտէ պու սէնէտէն ինթիպարէն ղայրը միւսլիմանէրին ասքէրլիկէ ալընմասընը մուսիբրանէ թալէպ իյլէմիշլէր տիր։ Մէսէլէ իսէ, հագգը օլուպ, պիր խայլի միւզաքէրէ վէ միւնագաշաեա ուղրատրգտան սօնրա, նիհայէթ ղայրը միւսլիմանէրին ասքէրէ գայտընա գարար վէրիլմիշ տիր։ Լաքին պու մէսէլէյի մուհիմմէնին գարարլաշտըրըլմասը, վէ հիւքիւմէթճէ պիթթապի ինճրաաթա գալգընըլմասը իւզէրինէ, հէր թարաֆտա, խուսուսիյէ Իսթանպօլտա, մուհալէպի իլէ պէօյիւմիւշ, անա վէ պապալարը գուճաղընտան այրըլմամըշ, տէօշէլի տաեալը օտալարտա օթուրմաեա, եումշագ եաթագլարտա եաթմաեա, էօմրիւն հէր տիւրլիւ լէթաֆէթինէ նայիլ օլմաեա ալըշմըշ օլան կէնճէլէրիմիզ, հիւքիւմէթճէ պու իչէ թէչէպպիւս իտիլտիկինի կէօրմէքլէ, հէման, «Նէ՛ օլտուգ»ա կէմիշլէր. պարութ տէյիլ, ատի տիւման գօգուսընա պիլէ ալըշմամըշ, ինսան նաչարը գարշըսընտա տէյիլ, պիր թավուգ քէսիլտիկինտէ պիլէ գարշըսընտա տուրամագ տէրէճէսէ նազիք պէօյիւմիւշ օլան պու կէնճէլէր, հագընտա եախօտ ուզագտա պիր մուհարէպէ զուհուրինտէ, նէ՛ եաբաճագլարընը չիմտիտէն տիւշիւնմէյէ պայլամըշլար. հասընը պու գարարրն իթտսընա սէպէպ օլանլարա սայքի պէտտուա ինթմէքտէ պուլընմըշլար տըր։

Հալպուքի վէրիլէն գարար՝ գարար տըր, վէ հիւքիւմէթ, էսպապը մուճիպսինի պէեան իլէ իսթէմտիքճէ, վէ Բարլամէնթօտան թաստիգ օլընմատըգճա, պու գարարրն կէրի տէօնմէսի տէ գապկլ տէյիլ տիր։ Լաքին պիր ազ ճիտտի տիւշիւնէրէք, բէք տէ թէլաշ ինթմէյէլիմ։

Ֆիլվագը, հէր ֆէրտին, քէնտի Վաթանը մուգատտէսինին մուհաֆազասը իչին ասքէր օլմասը պիր պօրճ տըր, վէ պու Վաթանը մուազզէզ, հէր հանկը կիւն թէհլիքէտէ օլուրսա, օ թէհլիքէյի իղալէ ինթմէք իւզրէ, ֆէտտահ հաեաթ ինթմէք տախի՝ պիւթիւն էվլատը վաթանըն ֆէրիզէի պիմմէթի տիր. լաքին ղայրը միւսլիմանէրին, —պիլէմէյիզ, վէ պիւթիւն մէտէնի ալէմին սուլհ ու սալահ թարաֆկիրի օլտըղը, վէ մէյտանտա եագընէն մուհարէպէյէ սէպէպ օլաճագ մէսէլէլէր պուլընմատըղընը տա թէէմին իտէպիլտիկիմիզ հալտէ,— վէլէվ պիլճիւմէ զանընեաթ վէ ինթիմալաթըն խարիճինտէ, եագընն պիր զէմանտա պիր մուհարէպէ զուհուր ինթսէ, վէ Թիւրքիանընն՝ պու մուհարէպէտէ քէնտիսինէ թէրէթթիւպ իտէն հիսսէ գարշըսընտա, հարպա գրեամը իճապ իյլէսէ պիլէ, հէնուզ պարութ գօրգուսընա ալըշըգ օլմաեան տիւնքի ասճէմի ասքէրին, հէման մէյտանը հարպընն թա իլք սաֆլարընա սիւրիւլէճէկինէ բէք տէ ինթիմալ վէրէմէյիզ, վէ տիկէր թարաֆտան ղայրը միւսլիմանէրին ասքէրլիկի հագգընտա, էզճիւմէ Բում բաթրիգխանէսինճէ պիր թագըմ չէրայիթ տէրմիեան իտիլտիկինտէն, վէ հիւքիւմէթը ասքէրիճէճ տախի պու մէսէլէ հագգընտա պազը թէտապիր վէ չէրաիթի մախսուսէ ինթիխազը՝ իճապը մասլահաթտան կէօրիւլտիւկիւնտէն, կէնճէլէրիմիզին պիր թագըմ վէսվէսէլէրինէ մահէլ օլմատըղընը վէ պազը քիմսէլէրին, խուսուսիյէ էվլատլարընընն եարտըմ վէ չալըշմասըյլա թէայեիւշլէրինի թէտարիք իտէպիլէն պիր թագըմ ֆագիր վէ միւհթաճ ֆամիլեալարընն, եէկեանէ իսթինատկեաելարը օլան կէնճ զէվճ եախօտ էվլատլարընընն եարտըմընտան մահրում գալաճագլարը գօրգուսընա տիւշմէլէրինէ մահէլ կէօրմէյիզ. զիրա հիւքիւմէթին, հիչ պիր զէման պիր այիլէնին եէկեանէ իս-

թինատակեանները ասքէրէ ալարագ, օ ատիլէյի պիւսպիւթիւն եարարմատան վէ իսչէատն մահրում իթմէք իսթէմէեճէկի, վէ խուսուսիյլէ ասքէրլիք սինդիրինատ օլանլարը, անճագ քէնտիլէրինէ գուրա իսապէթ իթտիկի հալտէ, ասքէրէ ալընաճագլարընտան, էօյլէ, զանն օլունտրզը կիպի, ուսմումը, պիլա իսթիտնա ասքէրէ ալընմատեաճաղը, վէ ալիլ վիճուտ օլանլարը ատա թէքրիգ իտիլէրէք, սրհհէթլերի ասքէրլիկէ հէր սուրէթլէ միւսայիտ վէ մուվաֆրգ օլանլարը ալընաճաղը տէրքեար տը։

Պու ճիւմլէլերի եազմագլա պէրապէր, թէքքար իսէրիզ քի, պիւթիւն էվլատը թէմամիյլէ միւսավի գըլմը, վէ Ալիյի, Գրիգորը, Լիզորը վէ Մօիզի պիրիպիրինատն աերբմամագ էսասընը գապուլ իթմիշ, վէ քեաֆֆէսինէ ֆէվայիտ ու մուհասէնաթընը պախշ իթմէքտէ պուլունմը, վէ ճիւմլէսինին գարշըսընա, պու կիւն նէֆէր իքէն, եարըն միւշիրլիկէ, սէրասքէրլիկէ գատար բարլագ վէ շէրէֆլի իւմիտլէր շըդրը աշմը օլան պիր Վաթան ուդրունա ֆէտաի նէֆս իթմէք կիպի խըտմէթի ճէլիլէիա ասքէրիյէ տէ—ինսանիյէթվէ մէտէնիյէթին, պիլճիւմլէ թէքէմմիւլաթը պիլ իհրազ, հարպ ու ճիտալա վէ պինապէրին խըտմէթի ասքէրիէյէ, — նէ գատար տա շէրէֆլի օլա, գաթիէն խիթամ վէրէպիլէճէկի կիւնէ գատար—ֆիլվագը մուգատատէս վէ մուհիմմ պիր խըտմէթ ատտ օլընտրզընտան, պունու, հագգլը ահվալ վէ շէրաթ տաիրէսինատ, ինչպու միւլքտէ սաքին ումում ղայրը միւսլիմ թէպանընն տախի քէմալը արզու վէ իշթիեագլէ իյֆայէ միւսարաաթլարը՝ լազմէի թապիիյէթ վէ մազհար օլունան հուգուգը մէշրութիյէթ, միւսավաթ վէ հիւրրիյէթին վէզաիֆ վէ շէրաթի միւթէհաթթիւմէսինատն օլտրզընը պիլմէք կէրէք տիր։

ԶԱԹԸ ՇԱՀԱՆԷ ՎԷ ԶԱՐ

Զարընն սէյեահաթը միւնասիպէթիյլէ Բէթրէսպուրկտան «Ժուրնալ տէ Տէպա»եա պէր վէճէի աթի եազըլըեօր.

«Պու հաֆթանընն էն մուհիմմ հատիսէի սիեասիէսի, Զարընն Լիվատիայա սէյեահաթը մէսէլէսի տիր։ Ան պէշ կիւնատէն պէրու պու սէյեահաթ մէսէլէսի Բէթրէսպուրկտա պիլճիւմլէ մէհաֆիլի սիեասիէնին պաշլըճա սէրմաեէյի մուպահասասը օլմագտա տը։ Մալիւմ տիւր քի պու մէսէլէտէն իքի այտան պէրի պահա իտիլիեօր։ Անճագ պիր արալըգ Զարընն սէյեահաթտան սարֆը նազար իթտիկի շայեասը չըգմը, վէ Բուս ղազէթալարը տա պունու թաստիգ իթմիշլէր տիր։

Սէյեահաթտան սարֆը նազար իտիլինէ իսէ, իմբէրաթօրիցանընն ահվալը սրհհէսի սէպէպիյէթ վէրտիկի, վէ միւշարիլէյհանընն, պու եօլճուլըգտան թէվէլլիւտ իտէճէք զահմէթէ թէհամմիւլ իտէմէեճէք պիր հալտէ օլտուղը սէօյլէնիեօրտը։ Շու մէվսիմտէ իգամէթ իչին Գըրըմըն՝ հէր հալտէ Բէթէրհօֆ վէ Ցարսգօէյէ միւրաճճահ օլտուղը աշիքեար պուլունմաղէ պէրապէր, պէեան օլունան սէպէպլէր, զիեատէսիյլէ շայեանը գապուլ վէ մուվաֆրգը սրհհէթ կէօրիւնիւեօր, վէ պիլիասսա Զարընն՝ Զարիցա վէ մախտումլարը պէրապէր օլմագսըզընն սէյեահաթա չըգմայը ատէթ իթմէմիշ օլտուղը նազարը տիգգաթա ալընընճա, իշ պիւսպիւթիւն պիր հագրգէթ ըէնկի ալմըշ տը։ Պունունլա պէրապէր հագիգէթտէ սէֆիր Թիւրխան բաշՀանընն մէվգընի բէք նազիք պիր հալէ կէթիրէն պաղը միւշքիլաթը սիեասիէ զուհուր իթմիշ տիր։ Չինքի Զարընն Գըրըմա կէլմէսի՝ իպթիտա Իսթանպօլա, սանիէն Իթալիայա վէ պէլքի Դարատաղա իտիլէճէք պիր սէյեահաթընն իլք ատրմը տիմէք տիր։ Իպթիտաքի գարար մուճիպինճէ, Սուլթան Մէհէմէտ Խան, Զարը իսթիզպալ իչին Լիվատիայա կիտէճէք վէ Զար իսէ Պոսֆոր սէվահիլինատ Օսմանը Բատիշահընա իհատէի զիեարէթ իյլէեէճէք իսի։ Պու իքի նիւմայիշի սիեասինին էհէմմիեէթի տէրքեար տը։ զիրա չու սուրէթլէ իքի իւչ ասըրտան պէրու տէվամ իթմիշ օլան պիր գըտտիյէթ վէ մուխասէմաթտան սոնրա, Ռուսիա վէ Թիւրքիա հիւքիւմէթլերի՝ պիւթիւն էվրօբանընն նազարլարը էօնիւնտէ զաեէթ աշիքեար պիր իթիլաֆնամէ իմզալամը օլաճագլար տը։ Պունուն Ռուսիայա թէէմին իտէճէկի մէնֆաաթ իյզահա հաճէթ տէյիլ տիր։ Թիւրքիա իսէ, չու վէսիլէ իլէ էվրօբանընն միւթէմէտտին միլլէթլերինտէն միւթէշէքքիլ ումումի ֆամիլեանընն արթըգ գաթի պիր ուգվը մէտէնիսի սրֆաթընը իհրազ իթմիշ պուլունաճագ տը։ Ֆագաթ պու կիպի հիւքմտարան զիեարէթ վէ միւլազաթլարընտան իսթիլա մանէասը չըգարաճագ ֆիքրլէր վար։ Պունլարընն իսէ, Իսթանպոլ իւզերինտէքի նուֆուզ վէ թէէսսիրի բէք պէօյիւք տիւր։ Պունլար, տայիմա Թիւրքիայը քէնտի թահթը հիմաեէլերինտէ ֆարզ իտէրլեր, վէ Թիւրքիանընն թիճարէթինի, պանդալարընը, չըմէնտրֆէրլերինի էլտէ իթմէք, օրտուլարընա քէնտի զապիթլերինի մուալիմ սրֆաթըյա սօգմագ իչին հիչ պիր ֆըրսաթը գաչըրմազլար։ Իյթէ պու էֆքեար սահիպլերի — տահա կէչէնլերտէ քէնտիլերինէ էմնիյէթսիզլիք կէօսթէրէն, ֆագաթ չիմտի եէնիտէն պաշ էյմէյէ պաշլաեան — կէնճ Թիւրքլեր նէզտինտէ տէ պիր թազըմ մանօվրայար չէվիրէրէք, օնլարընն իզզէթը նէֆսինի թահրիք իյլէմիշլեր տիր։ Պու սէպէպլէ էվվէլքի գարար թէպտիլ իտիլմիշ, վէ իպթիտա Զարընն Իսթանպօլա կէլէրէք, Սուլթան Մէհէմէտ Խանը Խամիսի զիեարէթ իյլէմէսի իճապ իտէճէկի թարզընտա տիշիւնիւլմէյէ պաշլանմը տը։

Նակահան զուհուր իսէն պու իտատա, բէք վագթսըզ կէօրիւնմիւշ, վէ եալընըզ Զարընն Իսթանպօլը զիեարէթինի տէյիլ, հաթթա Իթալիա սէյեահաթըյա Իքինճի Վիգթօր Էմմանուէլ իլէ միւլագաթ թասավվուրընը պիլէ պօղաճագ պիր մահիյէթ քէսպ իթմէկէ պաշլամը տը։ Էկէր Զար Իսթանպօլտան կէչմէզսէ, Վիէննատան միրուր իթմէք մէճպուրիյէթինատ պուլունուեօր քի, պու տա Սլմանիաճա նէ մէրթէպէտէ իսթէնիլիեօր իսէ, Բուսլար թարաֆընտան տա օ գատար իսթէնիլմէմէքտէ տիր։ Իյթէ պէնիմ, մէվսուգ մէնպալէրտէն ալտըզըմմալիւմաթը խուսուսիյէ նէզարէն, Զարընն սէյեահաթընը չիմտիյէ գատար միւշքիլլէշտիրէն վէ կէճիքտիրէն սէպէպլէր պունլար տը։ Ֆագաթ օ վագըթտան պէրի աճապա նէյէ՞ օլտու։ պունու թէմամէն թայեին իտէմմ. եալընըզ պունտա մալիւմ օլան պիր ճիհէթ վար տը քի, Բուսիա խարիճիէ նազարը Մ. Իզվոլսքինին զաեէթ խուսուսի պիր սուրէթտէ Պէրլինէ իճրա իտէճէկի սէյեահաթ տը։ Ֆագաթ Իզվոլսքինին հէր հալտէ իմբէրաթօր Վիլհէլմ վէ եախօտ պաշ վէքիլ իլէ կէօրիւշէճէկի շիւպհէսիզ տիր։ Շայի օլան բիվաեէթէ նէզարէն, պու սէյեահաթն մագսէտի՝ Իքինճի Նիգոլա իլէ իմբէրաթօր Ֆր.-Ժոզէֆ արասընտա վուգու պուլաճագ պիր միւլագաթը հաղբրլամագ տը։ Էլհասլ քէսպը գաթիյէթ իտէն պիր չէյ վար իսէ, օ տա, Բուսիա իմբէրաթօրընն Թիւրքիայը զիեարէթ իտէճէկի տիր։ Մութանթան պիր հէյեէթը իսթիգպալիէ Զարը, Տէրիսաատէթ տավէթ իչին Լիվատիայա կէլէճէք, վէ Սուլթան Մէհէմմէտ Խանը Խամիս տէ, միւսաֆիրինի Դարատէնիզ պողազընտա պէքլէեէճէք տիր։ Իսթանպօլտա կէչէճէք իքի կիւն իսէ, Զարընն Իթալիայա սէյեահաթը էմնասընտա իսթիեար իթտիկի մուվագգաթ պիր իսթիրահաթ կիպի թէլագգը օլունաճագ տը։

Գաղը քիմսէլէր, իմբ. Ֆր.-Ժոզէֆին Իքինճի Նիգոլա գրալ Վիգթօր Էմմանուէլ իլէ պիրլէշմէք իչին Վէնէտիկէ կէլէճէկինի զանն իտիեօրլար։ Տիկէր բիվանէթլէր իսէ, Զարընն Ավսթրիա թարիգիյլէ ավտէթ իտէճէկինէ տաիր տիր։ Պունա հիչ պիր իհթիմալ վէրիլմէզ։ Պունունլա պէրապէր սիգի ահվալ վէ էֆքեարը հաղբրէտէն խապէրտար իթմէք իչին պէեանը հալ իտիեօրում։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՃԷՄԱԱԹԸՄԸԶ

Կ-Բաթրիգ Սապպաղեան էֆ.-ն, Կաթողիկոսլըգտան իսթիֆասընը Բաքա հազրէթլերինէ կէօնտէրմէսինտէն պէրու Կ-Բաթրիգխանէճ իշլերիմիզ պիւսպիւթիւն չէրբէչիք պիր եօլա կիրմիշ տիր։ Էվվէլճէ տէ եազըզըմըզ վէճճէ, պիզտէ, Կաթողիկոսլըգ վէ Բաթրիգլիք մէմուրիյէթլերի այնի չախատա մէրքիզ օլուպ, պիրինտէն իսթիֆա իթմէք, տիկէրինտէն տախի խիթիֆա իտիլմէսի լազըմ կէլտիկի, եօգտա Կաթողիկոսլըգ վազիֆէսինտէն չէքիլիպ, տիկէրինտէն չէքիլմէմէք, էն պէօյիւք չարբըգլըգ օլաճաղը հալտէ, իշթէ պու կիւն ճէմաաթ, պու չարբըգլըգ գարշըսընտա պուլունուեօր։ Շէօյլէ քի միւշարիլէյինի Բաթրիգլիքտէն հէնուզ իսթիֆա իթմէտիկի, հալպու քի հէր իքի մէմուրիյէթտէն տէ թէմամիյլէ էլ չէքմիշ կիպի պուլունտրզը, եանի շու հալտէ գուվվէի իճրաիյէ գալմատըզը ճիհէթլէ, իտարէի միլլէթ, տիւմէնսիզ, գօմանտասրզ գալմըշ տիմէք տիր։

Մալիւմ օլմագ կէրէք տիր քի, պէօյլէ պիր հալ, էրմէնի-գաթօլիք ճէմաաթընտա իլք տէֆա օլարագ զուհուրա կէլմիշ տիր։ Հասուն Կ-Բաթրիկին իսթիֆասը էմնասընտա Ագարեան Եպիսկոպոս՝ Վէքիլ եախօտ Գայմագամ սրֆաթըյա, վէ Ագարեան վէ Էմմանուէլեան Կ-Բաթրիգէրին հինի վէֆաթլարընտա տախի՝ Արհ. Աւետիս Արք. Արփիարեան Վէքիլ սրֆաթըյա պուլընմը օլտուգլարընտան, ճէմաաթ, պիւսպիւթիւն սահիպսիզ, տիւմէնսիզ, գօմանտասրզ գալմամը իսի. լաքին Թէէսսիւֆ օլունուեօր քի, պու կիւն, Սապպաղեան Կ-Բաթրիկին իսթիֆասը զուհուրինտէ, պիր վէքիլ պուլունմամասը՝ պէքի տէ պիւթիւն չարբըգլըգլարը էն պէօեիւկիւնիւթէքիլ իտիեօր։

Իշթէ պու հալ, պէօյլէ պիր զէմանտա, ումում ճէմաաթճա նազարը տիգգաթա ալընմատա միւհթաճ մուհիմմ պիր նօգթա տիր։

Զըգան ճումա կիւնիւ, Վարչական ժողով, Կ-Բաթրիգ էֆ.-նին տավէթի մուճիպինճէ պէր միւթատ թօբանմը իսէ տէ, էն սոն տաղըգատա, միւշարիլէյինի, բահաթսըզլըգը հասէպիյլէ կէլէմէեճէկինին խապէրի ալընմասը իւզերինէ, իշիթտիկիմիզէ կէօրէ, մէճլիս՝ քէնտի արասընտա, պալէատէ զիքր իթտիկիմիզ հալ իւզերինէ տրիզ ու ամրգ միւզաքէրէ իթմիշ, ֆագաթ հիչ պիր նէթիճէյի մունթիճ օլամայրզ, անճագ պու ճումա կիւնքի իճթիմատէ, իճապընը իճրա իթմէկի գարարլաշտրըմըշ տը։

Էֆքեարը ահիզանէմիզճէ, չու սրբատա վագրթ կէչիրմէեէրէք երեսփոխական ժողովըմըզ ագտը իճթիմայէ տավէթ իտիլմէլի, վէ ահվալը ճէմաաթ մէյտանա գօնուլուպ, վէրիլէն վէ վէրիլէճէք օլան իսթիֆալարընն գապուլ վէ իճապընն իճրասը կէճիքէճէկի հիսս օլունուեօր իսէ, Բաթրիգխանէ վէ Ճէմաաթ ումուրընն եիւզ իւսթիւ գալմամասը, վէ մուվագգաթ պիր բէյիս մագամընտա պուլունմասը իչին ճէմաաթճա տէրնալ պիր վէքիլ ինթիխապ վէ թայեին իտիլմէլի տիր։ Չինքի պու կիւնքի միւշէվվէշ վէ մէսուլիյէթսիզ կիտիշ՝ էվվէլքինատն տահա ֆէնա տը։

* * *

Սոն կիւնլէրտէ, պաղը ղազէթալարտա, Կ-Բաթրիկին իսթիֆա սրյա պիր Գայմագամ ընթայեին վէ իլէրուտէ, եէնի Կ-Բաթրիկին ինթիխապը միւնասիպէթիյլէ կէօսթէրիլէն թէլաշ վէ ճէմաաթճա էսկի շայեանը թէէսսիւֆ վազըլարընն թէքքար իտէպիլէճէկի իհթիմալաթ վէ էնտիշէլերինէ կէլինճէ, պիզճէ, պունլար սրբի զանն նիեաթտան իպարէթ տիր։ Ճէմաաթընն, 18-20 սէնէ մանէն վէ մատտէթէն զարարլարընը չէքիկի օ վէզաիյի միւթէսսիւֆէնին թէքքարընա սէպէպիյէթ վէրմէեէճէք գատար համիյէթի, իտարաք վէ զէքեասը վար տը։ Համտ օլսուն մէյտանտա օ եօլտա վէսվէսէլերի թաստիգ իտէճէք սէպէպլէր տէ եօգ տը։ Ի թարիխտէ մէսէլէ, պիւտպիւթիւն պաշգա իտի։ Պու կիւն ումում ճէմաաթ, քէնտի հուգուգ վէ վէզաիֆինի այնի սուրէթտէ թագտիրտէ միւթթէֆիգ տիր, վէ պունրն խարիճինտէ էֆքեարը մախսուսէ թէագիպ իտէն վէ պէսլեեէնլէր տէ եօգ տը։ Պու կիւն մատտէ, եալընրզ մուվագգաթ պիր Գայմագամ վէ պատէհու պիր Կ-Բաթրիգ ինթիխապընտան իպարէթ տիր։ Բօմա Քիւրսիի չէրիֆինին պու պապտէքի մուամէլէսինին իսէ, պիր թագըմ սուի թէֆսիրաթա ուղրատըլմասը թէճվիզ իտիլէմէզ։ Պու մուամէլէ, ճէմաաթճա վագը օլան ինթիխապընն, սրֆաթը բուհանիէճէ թաստիգինտէն պաշգա պիր չէյ օլմաեաճաղը տէրքեար տը։ Բօմա Քիւրսիի չէրիֆի, տահմա ճէմաաթընն իսայը ու մէնֆաաթընը տիւշիւնմիւշ, օ եօլտա հարէքէթ իթմիշ, օ եօլտա իխթար վէ նասիհաթլարտա պուլընմը տը, վէ հէր ֆըրսաթտա սէօյլէտիկիմիզ կիպի, թէքքար իսէրիզ քի, էկէր պաղը չարբըգ հարէքէթլէր, ինթիխապլար տա օլմը իսէ, օնլարը տա պիզ, քէնտի էլիմիզլէ, հաթթա Բօմանընն տա արզուսը վէ նասիհաթլարը խիլաֆընտա օլարագ եարմըշըզ տը։ Պու իսէ, Քիւրսիի չէրիֆին, ճէմաաթըմըզընն պաղը բուհանի մուամէլաթընա, քէնտինին թայեին իյլէտիկի հուտուտ տաիրէսինտէն զիեատէ միւտահէլէ իթմէտիկինի վէ պունընն տա սըրֆ բէտէբանէ վէ իսայրիսանէ պիր սուրէթտէ վուգուա կէլտիկինի իսպաթ իթմիշ տիր։

Պինաէն ալէյհ չու սըրատա պիր թագըմ թահրիքեամիզ եախօտ հիչ պիր տօղրու էսասա միւսթէնէտ օլմաեան զաննիեաթ վէ ֆարզիեաթա էհէմմիյէթ վէրիլմէմէսինէ, ֆագաթ պիր գաչ ահէմիճէ թէճրիւպէյէրտէն սոնրա, պու տէֆա օլսուն ագլըմըզը պաշըմըզա ալարագ, զաեէթ թէէնին վէ իթտալը տէմ իչէ վէ տօղրուտան տօղրու իչիմիզտէ զուհուր իտէպիլէն պաղը թարաֆընն մէնաֆի վէ աղրազը մախսուսէսինէ թապի օլմաեարագ, կէրէք մուվագգաթ զէման իչին Գայմագամընն թայեինինատ, վէ կէրէք, վագթը միւնասիպի հրլուլինատ, եէնի Կ-Բաթրիկին ինթիխապընտա, անճագ Քիւրսէնին, Միլլէթին վէ Մէմլէքէթին մէնաֆիի հագգգիյէսի ճիտտէն նազարը տիգգաթա ալընարագ հարէքէթ իտիլմէսինի, սըրասը կէլմիշ օլմասը հասէպիյլէ պու կիւնլիք պու գատարճգ խալիանէ պէեան իտէրիզ։

* * *

Ֆագաթ, պիր թագըմ սուի թէֆսիրաթա վէ եանլըշ մուհաքէմէլէրէ մահէլ վէրտիրմէմէք իչին, չուրասընը տախի պէեան իթմէկի վազիֆէսէն ատտ իտէրիզ քի, պիր թեմին Եպիսկոպոս-Մէրխասասընընն վէֆաթընտա եախօտ իսթիֆասընտա, հէմ բուհանի, հէմ ճիսմանի իչէրին բույեէթ վէ նէզարէթի իչին մուվագգաթ պիր Գայմագամընն թայեինի հագգը Կ-Բաթրիկէ ախտ օլտուղը կիպի, Կ-Բաթրիկին վէֆաթ վէ եա իսթիֆասընտա, Վաթիգանճա մուսատտագ պիր Վէքիլ օլմատըզը սըրատա տախի, — չիմտիքի կիպի, — Կ-Բաթրիկին ինթիխապընա տէկին սրբի ումուրը բուհանիէի, — չինքի Վաթիգան ումուրը ճիսմանիէմիզէ միւտահէլէ իթմէզ, —իտարէ վէ բույեէթ իթմէք իւզրէ մուվագգաթ պիր բուհանի Գայմագամ թայ-

երնի՝ Բոմա Բիւրոյի չէրիֆինին ճիմղէյի հուգուգընատն պուլունմատա պրը։

Իմտի իչպու հագգ վէ ուսուլ ու ատաթը ճարիյէ մուճիպինճէ, վէ էվվէլճէ թայեին օլունմրշ պիր Կ-Բաթրիգ Վէքիլի պուլունմատըդր ճիհէթէ, Վաթիգան, Կ-Բաթրիկին իսթիֆասընը գապուլ իթտիկի թագտիրատ, եէնի Կ-Բաթրիկին ինթիխապընա տէկին իյֆաի մէմուրիյէթ իյէմէք իւզրէ, պիր բուհանի Գայմագամ թայեին իտէճէք տիր։

Վաթիգան, վէրիլէն իսթիֆանընը գապուլիյէ, զաթէն օ միւսինն վէ եօրկունն Կ-Բաթրիկի աղրը պիր մէսուլիյէթտէն գուրթարմագ, վէ այնի զէմանատա, վազթ ու ինթիճամաթա քեաֆի օլմպիլճէք պիր տիկէր միւնասիպինին ինթիխապը իչին միւսատատ իթա վէ թէսհիլաթ իրայէ իյէմէքլէ, պէօյիւք պիր խայրխահրգատա պուլունմատը կիպի, իչպու Բուհանի Գայմագամլըգ վազիֆէսինի տախի, մէվճուտ միւհթէլիմ էրիսգօբօսարրմըզտան պիրինէ թէվտի իտէճէկինէ, վէ պու Բուհանի Գայմագամ հէր քիմ օլսա, ճէմաաթըն ումուրը բուհանիէսինի սուրէթը մաթլուպէտէ իյֆա իթմէքլէ, ումումըն թէվճիհիհինիւ զազանմատա չալըշամաղընա չիւպէ իտիլէմէզ։

* * *

Կ-Բաթրիկին Բաբա հազրէթլէրինէ կէօնտէրմիշ օլտըղը իսթիֆասընըն ճէվապը, ահվալը հազրրէ իճապընա կէճիքմէեճէկի, վէ եագընատա պու ճէվապըն վիրուտինէ պէքլէնմէքտէ օլտըղը խապէր վէրիլիեօր։

Էրմէնի բաթրիկինին իսթիֆասը մէսէլէսի, բազար կէճէսի Մէճլիսի վիւքէլատա մէվզուի պահս օլմուշ տը։ Հէյեէթի վիւքէլա, պու մէսէլէտէ բաթրիկի, եալընրզ ըէյիսի բուհանի մագամընատա թանրեբպ, պինապէրին մահքիմ օլան բուհանիլերի աֆվ, վէ ումուրը բուհանիէ հագգընատա եազըլանլարը գապուլ իթմէկէ մէյեալ կէօրիւնմէքտէ, լաքին ումուրը ճիմանիէյի հիւքիւմէթէ հասը իթմէքտէ, եանի էֆբատա տաիր վէրիլէն հիւքմլերին թէպտիլ վէ թատիլինէ մուվաֆագաթ իթմէմէքտէ տիր։ Պու գարար, ատլիէ նազրը Նէճմէտտին պէյ մարիֆէթիլէ բաթրիկէ թէպլիղ օլունաճագ տը։ Մէճլիսի վիւքէլանընն իչպու գարարը, հիւքիւմէթին, բաթրիգխանէլերի նէ՝ սըֆաթ վէ մահիյէթտէ թանրմագատա օլտուղընը թայեին իտէճէք տիր։

*** Տիւն Խառն ժողով իճթիմա իթմիշ, ֆագաթ Քաղ. ժողով ազասընատն էքսէրիսի պուլընմատըղընատա, էքսէրիյէթ հասըլ օլամամըշ, վէ պինապէրին բուզնամէտէքի, մէսէլէլերէ պագըլամամըշ տը։ Մէճլիս, պայլըճա Զէյթունընն մուհասէրէսի, վէ պու միւնասիպէթլէ իտիլէճէք միւրաճաաթլար մատտէսիյէ իշթիղալ իթմիշ տիր։ Բաթրիկին իսթիֆասը հազգընատա բազար կիւնքի Մէճլիսի վիւքէլատա թէքբար պիր գարար վէրիլմէմիշ օլտըղընտան, պու ճումա կիւնքի Խառն ժողովն իճթիմաընատա, իչպու մէսէլէյի մուհիմմէյէ տաիր Մէճլիսի վիւքէլայա վէրիլէճէք ճէվապըն նազարը տիզգաթա ալընմասը գարարլաշտրըլմամշ տը։

*** Էջմիածին Ս. Կաթողիկոսընըն ըէսմը թագտիսի բազար կիւնիւ մութանթան սուրէթտէ վէ Ռուսիանընն հէր թարաֆընտան կէլմիշ օլան խընճախընճա էհալի հուզուրընատա իճրա իսլմիշ տիր։ Զար, եէնի Կաթողիկոսը, պա թէլէկրաֆ վէ ղաեէթ թէվճհիհքեարանէ պիր լիսան իլէ թէպրիք իթմիշ տիր։

*** Զէյթունլը 3 Էրմէնի գատընը, քէնտի ֆամիլեալարընատան օլուպ, թէվգըֆ իտիլմիշ օլան պիր քիմսէյի գուրթարարագ էվլէրինէ կէօթիւրմիշ օլմալարընատան ասլայը տէրտէսթ իտիլէրէք, Տիվանը հարպա թէսլիմ օլընմըշլար տը։

*** Ամէրիգատան ավտէթ իթմէքտէ օլան Էրմէնիլերին իւզէրինէ սիլահ զուհուբ իտէնլէրին Սամսօնատա թէվզըֆ օլընարըղը՝ մահէլլինատէն Էրմէնի բաթրիգխանէսինէ իչար իտիլմիշ տիր։

*** Ատանա վէ Հալէպ վիլայէթլէրինատէ, վէ Եւրասա, Իտալահիէ, Պաղչէ, Մարաշ վէ Գորֆա թարաֆլարընատա պիր չօգ չէգավէթ իճրա իթմիշ, վէ ախիրէն Ամէրիգալը Տր. Շէբրի թէ իւզէրինէ հիւճումէ խաֆիֆճէ եարալամըշ օլան Ապթիթօն նամ չագը՝ Տիեարպէքիր վիլայէթինատէ Սէվվրէք ճիհէթինատէ Գարաքէչիլի այիրէթինին իգամէթկեահրնա իլթիճա իթմիշ օլտըղը հալատ, մահէլլի մէղքիւրէ հիւճում օլընարագ, մէրգում ճէպրէն տէրտէսթ իտիրմիշ տիր։

*** Զէյթուն Էրմէնիլէրինին Ռուս օրթօտօքս քիլիսէսինէ տէխալէթ իթմէք ֆիքրինտէ օլտուղարը հավատիսի թասդիգ օլունմատեօր։ Կիլիկիատա օրթօտօքսլըղա տէխալէթ իթմէք իսթէեէնլէր՝ Ատանա վէ Զօգ Մարզուան Էրմէնիլերի վէ Կիլիկիանընն խարիճինտէ Գրպրըտատա վէ Իսկէնտէրիէտէ պուլունան Ատանա մուհաճիրլերի տիրլէր։ Պու Էրմէնիլեր՝ մահէլլէրի Ռուս գօնսօլօսարընա պիրէր սուրէթլէ միւրաճաաթ իթմիշլեր, վէ Ռուսիա Ս. Սինօդընընն պէօյիւք Պրօկուրօրընատան՝ քէնտիլերինի Ռուս օրթօտօքս քիլիսէսինէ գապուլ, վէ բուհանի վազիֆէլերինին իյֆասը իչին Ռուս բաբասարը կէօնտէրմէսինի ըէճա իսլէմիշլեր տիր։ Անճագ պունլար, լիսանը մատէրզատարընը քէնտի քիլիսէլերինտէ մուհաֆազա իթմէք, վէ մէքթէպլերտէ բուճաայը մէճպուրի գըլմագլա պէրապէր, էվլատարընը էրմէնիճէ լիսան իլէ թալիմ իթմէք իսթէտիքլերինտէն, էրմէնիճէյի պիլէն Ռուս բաբասարընընն քէնտիլերինէ կէօնտէրիլմէսինի արզու իթմէքտէ իմիշլեր։

*** Հալէպ վիլայէթի էհալիսի, 150 պին նուֆուսը Էրմէնի օլարագ, ճէման 600,000 նուֆուստան իպարէթ օլուպ, Հալէպին իքի Թիւրք մէպուսը տախի խթիֆա իթմիշ ալտրգալարընատան, եագընատա եէնի ինթիխապ իճրա իտիլէճէք տիր։ Նամզէտլերտէն պիրի՝ Էրմէնի-գաթօլիք ճէմաաթընատան Թորոս էֆ. Շատարեւեան վէ տիկէրի Էրմէնի միլլէթտաշլարընմըզտան Մանուկ էֆ. Դարաճեան տը։ Գարաճեան էֆ. էլեէվմ Իսթանպօլատա, Մալիէ նէզարէթինտէ մէմուր օլուպ, պունտան էվվէլ իճթիմա իտէն իլք Մէճլիսի մէպուսանա ազա ինթիխապ իտիլմիշ իտի։

*** Ապրիլ 3տէ, Զէյթ գարիյէսինէ իլթիճա իթմիշ օլան իւչ Էրմէնիլի տէօյմիւշ վէ վէֆաթլարընա սէպէպ օլմուշ օլան 4 նէֆէր Իսլամ՝ Ատանա Տիվանը հարպընընն գաբարըլա, իքիսի 7էր սէնէ վէ պիկէր իքիսի 10ար սէնէ քիւրէք ճէզասընա մահքում օլմուշլար տը։ Պու հիւքմէր՝ պա իրատէի սէնիէ թասդիգ օլունմըշ տը։

ԱԶԴ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Բերա, Եէճիլ փողոց թիւ 1

Ուսումնարանիս 20երորդ տարեշրջանը կը սկսի առաջիկայ Սեպտեմբեր 1/14ին, Երեքշաբթի օրը։

Ուսումնարանիս Վարչութեան նպատակն է ի նկատի առնելով հանրային կըրթութեան ստացած նոր ուղղութիւնը, դաստիարակել մանկտին ուղղամիտ կրօնական ու գիտական սկզբունքներով և հասցնել բարի Օսմանցի քաղաքացիներ ու միանգամայն պարտաճանաչ ու ազգասէր երիտասարդներ։

Բաց ի մայրենի լեզուէն ու անոր յարակից գրական ուսումներէ, Վարչութիւնս որոշած է մասնաւոր կարեւորութիւն ընծայել օսմաներէն ու ֆրանսերէն լեզուներու ուսուցման, որոնք պարտաւորիչ պիտի լինին անխտիր բոլոր դասակարգերուն համար, ինչպէս նաեւ ուսողական ու բնական գիտութեանց, այնպէս որ վարժարանիս ընթացաւարտները կարող լինին՝ յաջողութեամբ մտնել վարչական ու առեւտրական զանազան ասպարէզներ ու միւս կողմէ գոհացուցիչ պատրաստութիւն ստացած լինին բարձրագոյն ուսման հետեւելու, որոնց համար վարժարանս Ֆրանսական Կառավարութեան կողմէ չնորհուած 9 հատ bourses ունի իր տրամադրութեան ներքեւ։

Ուսուցման պաշտօնը յանձնուած է կարող ու պարտաճանաչ տարրերէ բաղկացած ուսուցչական մարմնոյ մը, որուն կ'անդամակցին չորս ֆրէր-մարիսթներ, ֆրանսերէն լեզուն աւանդելու յատուկ նպատակաւ։ Անգլիերէն և գերմաներէն լեզուներն ալ կանոնաւորապէս կ'ուսանուին, երկուքէն մին պարտաւորիչ ըլլալով միջին դասընթացքէն սկսեալ։

Դպրոցական թաղակին տարեկան գիներն են՝ 4 օսմ. ոսկի խոնարհագոյն կամ տարրական դասընթացքին համար, 6 օսմ. ոսկի միջին դասընթացքին համար ու 8 օսմ. ոսկի բարձրագոյն դասընթացքին համար։

Արձանագրուիլ ուզող աշակերտները կրնան դիմել Ուսումնարանին Տնօրէնութեան, Բերա, Եէճիլ փողոց, թիւ 1, Օգս. 15էն սկսեալ, Երկուշաբթի, Չորեքշաբթի և Ուրբաթ օրերը, առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ 12 (բան Եւր.), ուր կ'ստանան նաեւ ամէն մանրամասն տեղեկութիւն։

Ուսումնարան Ս. Գր. Լուսաւորիչ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԿԻՐԻՏ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Հանիա 26 սեպտ.— Կիրիտ իչին պիր իտարէի գաթիէ գարարլաշտրմագ իւզրէ, համի տէվլէթլէրին, քեաֆֆէյի մուազզամ տէվլէթլէրէտէն միւրէքքէպ պիր գօնֆէրանս ագա իտէճէքլէրի հագգընտաքի հավատիս, պուրատա ֆէվգէլատէ մուճիպի մահզուզիյէթ օլմըշ տը։

Բոմա 25 սեպտ.— Կիրիտին մուխթարիյէթի հագգընտա գարարը գաթի վերմէք իւզրէ, հիւքիւմէթը Օսմանիէնին տէրհալ պիր գօնֆէրանս ագտընը թալէպ իթտիկի խապէր վէրիլիեօր։

*** Տիկէր թարաֆտան «Թանին», էվրօքա զազէթալարընընն պէեանը վէճէլ, Կիրիտ մէսէլէսինին հալի իչին պիր գօնֆէրանս ագտը թասավվուրընա տաիր խարիճիէ նէզարէթինտէ մալիւմաթ օլմակընպ, պու հավատիս հագգընտա էվրօքատա պուլընան Օսմանը սէֆիրլերինէն Խարիճիէ նէզարէթինին մալիւմաթ իսթէտիկինի եազմըշ տը։

*** Կէչէնէրտէ Բէթիմօտա իքի Իսլամ գաթլ իտիլմիշ, վէ պու ճինայէթ ատի ճինայէթլէրտէն ատտ օլընմըշ իտի։ Պու տէֆա Հանիատա տախի պիր Իսլամ գաթլ օլընմըշ, վէ պունա սիեասի բէնկ վէրիլմիշ օլտըղընտան, Խարիճիէ նէզարէթի՝ համի տէվլէթլէրէ միւմանաաթլա, իչին թանզըգընը թալէպ իտէճէք տիր։

ԹԻՒՐՔԻԱ ՎԷ ՎԱԹԻԳԱՆ

Տէֆթէրխանէ նազրը՝ իւլէմատէն Մահմուտ Էսատ էֆ., նէզարէթինէ այիտ պազը մալիւմաթ թանսիլի իչին էվրօքայա կէօնտէրիլմիշ օլուպ, միւշարիլէյհ ախիրէն Բոմատա վասլ օլմուշ, վէ Բաբա հազրէթլէրինին հուզուրընա գապուլ օլունմըշ տը։ Պու միւլագաթատա, Բաբա հազրէթլերի, թարաֆը հիւքիւմէթի Օսմանիէսէն Գաթօլիքլեր հագգընտա կէօսթէրիլէն հիմաեէսէն տալայը պէեանը մահզուզիյէթ իյէմիշ, վէ Մահմուտ Էսատ էֆ. տախի Գաթօլիքլերին տէվլէթէ օլան վազիֆէլերինի ումումըն մէմուհիյէթինի մուճիպ օլաճագ պիր սուրէթտէ իյֆա իթտիքլերինի ճէվապէն տէրմիեան իյէմիշ տիր։

*** Իթալիա զազէթալարընընն եազտըգլարը կէօրէ, Բաբա հազրէթլէրի՝ հազրէթը Իսանընն Գուստտա պուլընան մէզարընընն՝ Բոմատա Վաթիգանա վէ եա Սէն Բիէր քիլիսէսինէ նագլ իչին սաթըլմասը զըմնընատա Պապը Ալիյէ միւրաճաաթտա պուլընմըշ տը։ Պապը Ալի, պու թէքլիֆի զապուլ իթմէմիշ իսէ տէ, Գաթօլիքլեր, Բաբա հազրէթլերինին թէքլիֆինին մուվաֆագէյէթլէ նէթիճէլէնէճէկինատէն իւմիտվար տըրլար։

ՄԻՒԹԷՖԷՐՐԻԳ ՄԱԼԻՒՄԱԹ

Թարաֆը հազրէթը Բատիշահիտէն Ռուսիա իմբէրաթօրընա պէեանը խոշամէտի իյէմէք իւզրէ Լիվատիայա կիտէճէք հէյեթը մախսուսէյէ վէրիլէճէք նամէի Հիւմաեունն մանզուրը ալի պույրուլմըշ տը։

Օսմ. պանդոսը միւտիրի ումումիսի Մ. Տրֆէս ախն Բարիզէն շէհրիմիզէ կէլմիշ տիր։

Մահմուտ Շէվքէթ բաշա ախն Բարիզէ վասրլ օլմը, վէ ըսթասիօնատա՝ Օսմ. սէֆարէթի էրքանը իլէ Ֆրանսա հիւքիւմէթի վէ հարպիէ նէզարէթի մուրախասարրյա Ֆրանսա թիճարէթ օտասը բէյիսի թարաֆընատն ինթիրամաթը մախսուսէ իլէ խթիգպալ օլընարագ, պէեանը բէյմը խոշամէտի իտիլմիշ, վէ չիչէքլեր թագտիմ օլընմըշ տը։ Բաշաի միւշարիլէյհ, զատէթ միւթէսսիրէն պէեանը թէշէքքիւրաթ իթմիշ, վէ պատէհու օթօմոպիլ իլէ Բլաս տը լ'Էթուալատա իգամէթինէ թախսիս օլընան օթէյէ կիթմիշ տիր։

Էհալի, Մահմուտ Շէվքէթ բաշայը չիտէթլէ ալգըշամըշ տը։

Սիվաս վալիսինէ գարշը էհալի թարաֆընատն պիր սուլ գատ վուգու պուլաղընը «Լա Թիւրքի» բիվայէթ իտիեօր, լաքին պու հավատիսի կէճ վագթ ալաղընատն, թաֆսիլաթընը էլտէ իսէմտիկինի եազընեօր։

Իթթիհատ զազէթասը, իճապ իտէն միւտտէթ զարֆընատա լազըմ օլան պէեանատսի վէրմէմիշ օլտրղընտան, Մաթպուաթ գանունընընն կիճիւ մատտէսի մուճիպինճէ, մէզքիւր զազէթա թաթիլ իտիլմիշ տիր։

Էվվէլքի կիւն Ֆիլիպէտէն Իսմանպօլա հարէքէթի իտէն 12 ն.ը բօսթա թրէնի, Հապիպճէ ըսթասիօնընատա պիր գազատա ուղրամըշ տը։ Թրէնին լոգոմոթիվի եօլտան չըգմըշ, բաղարը բարչալամըշ, ֆագաթ նուֆուսա զայեաթ օլմամըշ տը։ Տէրհալ Էմիրնէյէն տիկէր պիր թրէն ճէլպ օլընտըղընտան, եօլճըլար, էշեալարըլա պիրլիքտէ պու թրէնէ ագթարմա իտիլմիշլեր տիր։

Ավօգաթլար գանունը Մէճլիսի մէպուսանատան թասդիգ օլընընճայա գատար իքի մատտէսի մուվագգաթէն մէվզրի իճրայէ վազ օլընաճագ տը։ Պու մատտէլեր մուճիպինճէ, էճնէպի մէքթէպլերինտէն շահատէնամէլի շահատէնամէսիզ չըգմըշ օլան տավա վէքիլլերի, պիր գոմիսիոնը մախսուս էօնիւնտէ իմթիհան օլընտրգտան սօնրա, իճրաի վէքեալէթ իտէպիլէճէքլեր տիր։

Ատլիէ նէզարէթի թէշքիլաթը խիթաա պուլմըշ, վէ պու թէշքիլաթա՝ պազը էրմէնի տավա վէքիլլերի տէ տախիլ օլմըշլար տը։ Մէմնունէն խապէր ալընտըղընա կէօրէ, մահքէմէի միւխթէլիֆէ բիեասէթինէ՝ մահքէմէի իսթինաֆ միւտտաիի ումումիի սապըզը վէ սօն վագըթլարտա Մալիէ նէզարէթի հուզուգ միւշավիրի օլան Ալէքսանեան Յովհաննէս պէյ վէ ազալըղընա Վռամշապուհ էֆ., թիճարէթը պահրիէ մահքէմէսի ազալըղընա՝ Հրանտ էֆ. Ասատուր, Պէյօղլը իճրա տաիրէսի բրասէթինէ՝ բէիս մուավինի Երուանդ էֆ., մահքէմէի իսթինաֆ միւտտաիի ումումի մուավինլիկինէ՝ Գրիգոր էֆ. Մինէճեան վէ ումուրը հուզուգիէ միւտիրիյէթինէ՝ մահքէմէի թէմեիզ ազասընատն Ստեփան էֆ. Գարաեան, մահքէմէյի իսթինաֆ ազալըղընա՝ Սէլանիք ատլիէ միւֆէթթիշի Մօստիչեան Յարութիւն էֆ., մահքէմէյի թէմեիզ ազալըղընա՝ Թադէոս էֆ. Բէֆգի վէ Նէշթէրճեան Գաբրիէլ էֆ., թիճարէթի պահրիէ մահքէմէսի ազա մուավինլիկինէ՝ Գարաեան Պետրոս էֆ., Պէյօղլը պիտաեէթի մահքէմէսի ազա մուավինլիկինէ՝ մահքէմէի մէզքիւրէ քեաթիպի Նիկողոս էֆ., Պէյօղլը միւսթանթիզլիկինէ՝ Մակարեան Միսաք էֆ., Պէյօղլը մուգավէլաթ մուհարրիրլիկինէ՝ Գարագօչ Սարգիս էֆ., Էնգարէ պիտաեէթի մահքէմէսի միւտտաիի ումումիլիկինէ՝ Էտրէմիտ միւտտաիի ումումի մուավինի՝ Միքայէլ էֆ., Ատանա թիճարէթի մահքէմէսի բրեասէթինէ՝ Այտըն իսթինաֆ մահքէմէսի ազասընատն Մանտիկեան Գրիգոր էֆ., Էրզրում պիտ. մահքէմէսի միւտ. ումումիլիկինէ՝ Սիվասատա տավա վէքիլի Մեծատուրեան Գրիգոր էֆ., Պէյրութ իսթինաֆ միւտ. ումումիլիկինէ՝ Թրապիզոն թիճարէթի մահքէմէսի բէիսի Գէորգ Ֆիքրի էֆ., Ճէզաիրի Պահրը Սէֆիտ վիլայէթի պիտայէթի ճէզա մահքէմէսի բրեասէթի՝ Էնգարէ վէ Գօնիա ատլիէ միւֆէթթիշի սապըգը Գրիգոր էֆ. վէ թիճարէթ մահքէմէսի բրեասէթինէ՝ Տէրիսատէթ տավա վէքիլլերինտէն Սատեփանեան Սիմոն էֆ., Գօնիա պիտայէթ մահքէմէսի միւտտաիի ումումիլիկինէ՝ տավա վէքիլի Իզմիտլեան Յակոբ էֆ. թայեին օլընմըշլար տը։

Կէօմրիւք բէսմինին զամը թէքլիֆին Ինկիլիզ հիւքիւմէթինին տախի գասուլ իթտիկինի, Լօնտրա Օսմ. սէֆարէթինէ թէսլիմ իթտիկի պիր թահրիրաթ իլէ բէսմէն պիլտիրմիշ տիր։

Ինկիլիզ տօնանմասընդն Իզմիրի զիեաբէթի միւնասիպէթիյէ Միտիլիտէն Իզմիրէ ավտէթ իտէն Օսմ. տօնանմասը՝ իքի կիւնտէն օրատան հարէքէթ վէ ատալարա ուղրաեարագ, Սէլանիյէ ազիմէթ իյլէեէճէք տիր։

Տիվանը հարպէն գարարբյա Թարապուսը Ղարպա նէֆի իտիլէճէք օյան Պապա Թահիր իլէ տիկէրլերի, վէ մուհաքէմէ իտիլմէք իւզրէ Պէյրութա կէօնտէրիլէճէք օյան Մէհմէտ ասըլարը՝ բազար իրթէսի կիւնիւ վաբօր իլէ եէրլերինէ կէօնտէրիլմիշլէր տիր։

Բարիզտէն ալընան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, 160 միլեօն ֆրանգլէգ Օսմանը իսթիգրազը, կէլէճէք այդն իպթիտարլարընա Բարիզ, Լօնտրա վէ Պէրլին բիացլարընա թէտավիւլէ չըգարըլաճագ տիր։

Բազար իրթէսի կիւնիւ Զաթը հազրէթը Բատիշահի՝ սաաթ 5տէ Տօլմա-պաղչէ սէրայընտան, շահզատէկեան հազարաթը վէ մայէթլէրիյլէ պիրլիքտէ Սէօկիւտլիւ վաբօրընա բաքիպէն Սէրայ-պրունընա ավտէթ իքմիշլէր, վէ Թօք-գաբու սէրայընը զիեարէթլէ, պիր ազ իսթիրահաթտան սօնրա, Բէյղամպէրին խըրգասընդն մահֆուզ օլտըղը Պաղտատ քէօշկիւնէ կիթմիշլէր տիր։ Օրատա մէրասիմի լաղըմէնին իյֆասընտան սօնրա, այնի ալայ իլէ Տօմապաղչէ սէրայընա ավտէթ պուեուրմըշլար տըր։ Եարընն տախի Խըրգաի շէրիֆ զիեարէթի վուգու պուլաճագ տըր։

Իսլահաթը մալիէ գոմիսիօնը ճումա իրթէսի կիւնիւ իքինճի տէֆա իճթիմա իթմիշ, վէ վէրկիլէրին թահսիլի իշին էհալինին վէ տէվլէթին մէնֆաաթլարընը թէմինէ տահա զիեատէ միւսայիտ պիր սուրէթ հապրըլամաեա գարար վէրիլմիշ տիր։

Ինկիլիթէրրանընդ Պահրը Սէֆիտ տօնանմասընդն 11 սէֆինէյտէն միւրէքքէպ իքի ֆիլօսը, ամիրալ Գրըզընդ Նօվինին գոմանտասը թահթընաա օլարագ, ճումա իրթէսի կիւնիւ Իզմիր լիմանընա վասըլ օլմըշ տըր։

Սիս-Ատանա խաթթընդն Ճնճը քիլոմէթրօսը իւզէրինէ պուլընան խարապ քէօբրիւնիւն թամիրի՝ Նէֆիա նէզարէթինէտէն էմր օլընմըշ տըր։

Վէլիի ահտ Եուսուֆ Իզզէտտին էֆ. հազրէթլէրինին եագընտա էվրօբաեա սէյեահաթ իտէճէքլէրի հավատիսինի թիւրքճէ ղազէթալար թէքզիպ իտիեօրլար։

Սատրը սապրգ Բեամիլ բաշա, քէնտի թալէպի իւզէրինէ թէգաիւտ չըգարըլմըշ, վէ 7500 ղ. թէգաիւտ մաաշը թախսիս օլընմըշ տըր։

Պէլէտիէ նիզամնամէսի մուճիպինճէ տիլէնճիլիք գաթիէն մէմուռ տըր։ Պունունլա պէրաբէր ճամի վէ քիլիսէ գոբուլարընտա պիր չօգ տիլէնճիլէր տուրմագտա օլտըղընտան, էմնիյէթի ումումիէ միւտիրիյէթի թարաֆընտան բօլիս մէրքէզլերինէ կէօնտէրիլէն թահրիրաթտա, հէր տահիրէ տախիլինտէ կէօրիլէն տիլէնճիլէրտէն տօլայը օ տահիրէ բօլիս իտարէսինին մէսուլ օլաճաղը պիլտիրիլմիշ տիր։

Ատանա Տիվանը հարպ հէյեէթինին իսթանպօլա ավտէթ իթտիկի հավատիսինի տախիլիէ նազրը թալէթ պէյ թէքզիպ իթմիշ տիր։

Ա.քքիանընդ Խօրա գարիէսինտէ Խրիսթիեանլար իլէ Մաղրբպլըլար արասընտա չիտէթի պիր միւսատէմէ վուգու պուլուպ, պիր գատըն թէլէֆ, վէ պիր բաբաս իլէ տիկէրլերի աղըրճա մէճրուհ օլմըշլար տըր։ Զապրթա մարիֆէթիյլէ 11 քիշի տէրատէսթ իտիլմիշ տիր։

Ըէաքսիօնէրլէրտէն վէ Վօլգան ճէմիեէթի ազասընտան Սատրգ պինի Մէհէմմէտ՝ Տիվանը հարպ թարաֆընտան 5 սէնէ քիւրէք ճէզասընա մահքիւմ օլմուշ տըր։

Ինկիլիզ խաթաչանէսի թապիպի Տր. Լէան, ֆամիլեասըյա Դանտիլլիտէ օլտըղլարը հալտէ, Պէյօղլընտա Պրուսա սօղաղընտա վագը խանէսինէ խըրսըզլար կիրէրէք, տուգթօրըն էլպիսէլերի վէ 60 լիրա գրյմէթինտէ իքի բէվօվէր չալընմըշ տըր։ Ղարիպ տիր քի, բէք չօղ գրյմէթտար էշեայա էլ տօգունըլմամըշ տըր։ Զապրթա թարաֆընտան խըրսըզլար արանմագտա տըր։

Ճումա իրթէսի կիւնիւ եէնիքէօյ թէբէլէրինտէ պիր ինսան նաշը զուհուր իթմիշ, վէ իւզէրինտէն չըգան մէքթուպտան՝ քիմ օլտըղը վէ չիֆասըզ պիր խասթալըզա տիւշար օլմասը սէպէպիյլէ ինթիհար իթտիկի անլաշըլմըշ տըր։

Սօն կիւնլէրտէ եաղան չիտէթլի եաղմուրլար՝ թարապիտտա տէրէ իշինտէքի էվլէրին թէմէլլէրինէ գատար սիրայէթ իտէրէք, պունլարը թէշլիքէլի պիր հալէ գոյտըղընտան, պու հալէ սէպէպ օլան լաղըմլարընը վէ սու կէօլլէրինին թէմիզլէթիլմէսի իշին պէլէտիյէնին նազարը տիզգաթը տավէթ օլունուեօր։

Զարշէնպիհ կիւնիւ Իսթանպօլտան հարէքէթ իտէն Օրիան էքսբրէս գաթարը իւզէրինէ էտիրնէյէ եագընն Բալլօքէօյինտէ էշգրեա հիւճում իթմիշ, վէ մաքինաթ իլէ եաթագը վակօնլարա ավէշ իտիլմիշ իսէ տէ, իսապէթ իթտիրիլէմէմիշ տիր։

Ճումա իրթէսի կէճէսի Ամէրիգա սէֆարէթինին մայէթ վաբօրը օյան Սգորբիօնընդ պիր գաշ թայֆասը, թօգաթլեան կազինօսընտա, միւշթէրիլէրլէ էյլէնմէքտէ վէ թահգիր իթմէքտէ օլտըգլարընտան, քէյֆիյէթ զապրթաեա վէ Ամէրիգա գոնսօլաթօսընա խապէր վէրիլմիշ, ֆագաթ գոնսօլաթօսընդն գավասը կէլմէզտէն, մէրգումլար սավուշուպ կիթմիշլէր տիր։

Իւսկիւտար իսկէլէսի եագընընտա պիր իսլամ գատընը նաշը պուլընմըշ տըր։ Մէզպուրէնին օրթա պոյը, գըրմըզը եուն էնթարիլի, սիեահ չարշաֆլը, գօրչալը լուսթրին ըսգարբին վէ պաթիսթա չամաշըր կիյինմիշ օլտըղը կէօրիլմիշ տիր։ Իսթանպօլ մագամը վիլայէթի՝ պու պապտէ քէնտիսինէ մալիումաթ վէրէպիլէճէք քիմսէլէրին՝ Իւսկիւտար միւֆէթտարրըֆլըղընա միւրաճաաթ իթմէլէրինի իլան իթմիշ տիր։

Բազար սապանը Իսթանպօլտա Լանկա պօսթանլարընա կիտէն պազը եօլլարտա գան լէքէլերի կէօրիւլմէքլէ, զապրթաճա թահգրգաթա պաշլանմըշ տըր։ Տիկէր պիր մահէլլտէ գաթլ իտիլէրէք, օրաեա կէօթիւրիլմիշ վէ տէֆն իտիլմիշ պիր ինսան գանը իզէրի օլտըղը զանն օլունուեօր։ Պիր գաշ քիշի, շիւպհէ իւզէրինէ տէրատէսթ օլընմըշ տըր։

Պէյօղլընտա Պիւպիւլտէրէսինտէ օն գատար պաշը պօզուգ թուլումպաճը, օրալարտա զորպա քէսիլմիշ օլտըգլարընտան, քէնտիլէրինի տէրատէսթ իշին կիտէն բօլիսլէրէ, թէքմիլ օրտու կէլտէ պիղի թութամազ եօլընտա ճէվապ վէրմիշլէր տիր։ Պիր գաշ տագըգա սօնրա ժանտարմա էֆրատը պունլարը պիրէր պիրեր տէրատէսթ իթմիշ, վէ էվրագլարը Տիվանը հարպա վէրիլմիշ տիր։

ԻԶՄԻՐՏԷ ՀԱՅՏՈՒՏԼԸԳ

Սեպտ. 24 թարիխյլէ Իզմիրտէն Իսթամպուլ ղազէթասընա ատթիտէքի մէքթուպ եազըլմըշ տըր. «Հայտուտլըգ կիթիքճէ վէխիմ պիր բէնկ ալընեօր։ Զագրբճը Մէհէմմէտ վէ մուավինի թէլօղլը, եօլլարտա բասթ կէլտիքլերի եօլճուլարտան պէտէլի խէլաս ազչէսի իսթէմէք եախօտ սոյմազլա գանասթ իթմէյիպ, վիլայէթիմիզ տախիլինտէ մէմլէքէթի զապթ իթմիշ գասթանլար մագամընտա հարէքէթ իտէրէք, մուհիմմ էշգրեա չէթէլէրիյլէ կիւնտիւզ քէօյլերէ կիրիեօրլար, տէմիր եօլը ըսթասիօնլարընը մուհասէրէ իտիեօրլար, թէլէկրաֆ թէլլերինի քէսիեօրլար, մէմուրլար իլէ մուխապէրէյէ կիրիշիեօրլար։ Էհալիյի թօրլաեօրլար։ Վէ բէմամի հիւքիւմէթ հէյեէթլերինէ մէնսուպ տարլար կիպի էմրլեր վէրիեօրլար։ Զագրբճընդն վուգուաթլարընա չու սօն քիւսթահանէ թէշէպպիսիւ զամմ օլունմըշ վէ Էրզրումի քէօյիւնտէն պիր էմլաք սահիպի տաղա գալարըրմըշ տըր։ Զագրբճը Մէհէմմէտ, Սարը Հիւսէյին էֆ. նամ զէնկին միւթէպէր իսլամընդ, Էրզրումի ըսթասիօնը զահվէխանէսինտէ պուլունտըղընը խապէր ալարագ, միւմաիլէյին 15 գատար քէօյլիւ իլէ պիրլիքտէ պուլունտըղը պու զահվէխանէյէ եալընդզա կիրմիշ, վէ, — Սիղտէն Սարը Հիւսէյին քիմ տիր, տէյի սորմուշ։ Քեաֆիէսի տէ ահթրիմէյէ պաշլամըշլար, վէ Զագրբճը՝ ճէվապ ալամամասընտան տօլայը ատպրը թիւքէնէրէք, տիշարը չըգմըշ, վէ պէշ տագրգա սօնրա 10 քիշի իլէ թէքքար կէլէրէք, պունլար գահվէխանէյի մուհասէրէ իթմիշլէր տիր։ Պու տէֆա Սարը Հիւսէյին էֆ.՝ քէնտիյի թանրթմաեա մէճպուր օլարագ, — Պէնտէն նէ՞ իսթէօրսունըզ, պէն ֆագիր պիր ատամմ, տէմիշ։ — Եալան սէօյլէեօրսուն. պէն պիլիրիմ, սէն պուրանընդ 50 պէն լիրալըգ զէնկինի, վէ Իզմիրին պէօյիւք մէյվէ թիւճճարընտան պիրինին մուխպիրիսին. իմամ արգամտան կէլ, տէյի չագը ճէվապ վէրմիշ տիր։

Մուխալիֆէթ ֆայէսիզ օլաճաղընտան, Սարը Հիւսէյին էֆ. իլէ տիկէր իքի էշրաֆ, չադրի մէրգումընն տավէթի իւզէրինէ տաղա կէօթիւրիլմիշլէր տիր։ Օրատա պիր մէճլիս գուրուլմըշ, վէ էշգրեանընդ էմրիյլէ էսիրլերէ բէֆգաթ իթմիշ օյան ըսթասիօն միւտիրի՝ էշգրեանընդ չարթլարընը Սարը Հիւսէյին էֆ.նին ֆամիլեասընա թէպլիղէ մէմուր օլմուշ տըր։ Էշգրեա, պու տէֆա եալընըզ 2 եա 3000 լիրա թալէպ իթմէքլէ գանասթ իթմիշլէր տիր։

Զագրբճընդն իֆատէսի վէճճէլ, ֆիլվագը Սարը Հիւսէյին էֆ., քիւլիյէթլի գուրումէվէլէր թիճարէթիյլէ մէշղուլ օյան պէօյիւք պիր Իթալիան թիճարէթխանէսինին վէ Անթուան Սօլարի վէ շիւրէքեասը պանգասընդն մուխպիրի տիր։ Էշգրեա իլէ Սարը Հիւսէյին էֆ.նին ֆամիլեասը պէյնինտէքի միւզաքէրաթընդ, Զագրբճընդն արզուսը մուճիպինճէ թէավիյէ օլունճաղընա չիպհէ եօք տըր. զիրա նէ՞ եաբըլապիլիր։

Էօտէմիշին պիր թարաֆընտա պու վագը զուհուրա կէլտիկի սըրատա, Սօմա խաթթը իւզէրինտէ տախի տիկէր պիր չէթէ՝ Դարաչալը նամ մահէլլտէն պէօյիւք պիր թաճիրի տաղա գալարըրմըշ տըր։ Էօթէկտէ պէրիտէ տիկէր ատարը չէգավէթ տախի զուհուրա կէլմէքտէ տիր։

Պինապէրին հալը հազրը վէխիմ տիր։ Հիւքիւմէթը մահէլլիէ թէատպիրի չէտիտէ իթթիխազ իյլէմիշ տիր։ Շէօյլէ քի էշգրեա՝ քէօյլիւլերի քէնտիլերէ եաթագ իթթիխազ իթտիքլերինտէն, Իզմիր հիւքիւմէթի՝ պունտան պէօյլէ, ատարը չէգավէթին վուգուա կէլտիկի մահալ էհալիսինի մէսուլ թութմաեա գարար վէրմիշ տիր։ Միւթէսարրըֆ, գայմագամ վէ ժանտարմա գոմանտանլարը տախի, մուհաֆազասընա մէմուր օլտուղլարը մահէլլէրին էմնիյէթինէ տահիմ մէսուլ թանըլաճագլար տըր։ Լաքին սօն տէֆա եաղարընդմ վէճճէլ, չու չայեանը թէէսսիֆ աման ուսուլինէ խիթամ վէրիլմէտիքճէ, քեաֆիֆէյի թէտապիրի չէտիտէնին թէէսսիրի օլամաեաճագ տըր։ Վալիի վիլայէթ Մահմուտ Մուխթար պէյ՝ թէտապիրի չէտիտէ իթթիխազը թարաֆընտա օլուպ, միւշարիլէյին, Զագրբճընդն տէհշէթինէ հէտէֆ օյան քեաֆիֆէյի մահէլլերտէ իտարէի էօրֆիէ իլանընա Տէրիսաատէթտէն միւսաատ իտիլմէսէ, իսթիֆա իտէճէկինի պիլտիրտիկի բիվայէթ օլունուեօր։

Զագրբճընդն էսիր թութտուղը քիմսէլերին ֆամիլեասը, Սարը Հիւսէյին էֆ., իշին 2 եա 3000, վէ Հաճի Իպրահիմ վէ Օսման էֆ.լեր իշին 300 լիրայը նէրէյէ կէօնտէրէճէքլերինի պիլմէեօրլար։ Բէյֆիյէթ հիւքիւմէթը մահէլլիէճէ իտարէ ալընմասը լազէրինէ, տէրհալ ատաքիրի լազըմէ սէվգ իտիլմիշ վէ էշգրեանընդն ինկէրի պուլունարը զանն օլունան Մանտատաղ վէ Զամբրատաղ մուհասէրէ օլունմըշ տըր։ Օթուզտան զիեատէ քէօյլիլէր, էշգրեանընդն շէրիքլերի եախօտ եաթագլարը օլմալարը չիւպհէսիյէ, թանթ էլ հըֆզ Իզմիրէ կէօնտէրիլմիշլէր տիր։

Զագրբճընդն պաշղա, վիլայէթին մահալը սահրէսինտէ տիկէր էշգրեա իշ կէօրմէքտէ տիրլէր։ Սօմա խաթթը իւզէրինտէ Գարա աղաճը թիւճճարը միւթէպէսինտէն Գօսթա Վէզիրօղլը, 5 քիշիսէն միւրէքքէպ պիր չէթէ թարաֆընտան տաղա գալարըրմըշ վէ խէլասը իշին 3000 լիրա խսթէնիլմիշ տիր։ Պու էշգրեա բումճա կէօրիւշիւեօրլար իմիշ։ Պունլարընդ, մէշհուր Գաբթան Անտրէանընդն թահթը գոմանտասընտան օլարգլարը զանն օլունուեօր։

* «Ժուրնալ տը Իզմիրն»ին էֆքեարընա կէօրէ, չըգավէթին պու տէրէճէ արթմասընա՝ բէլաքսիօնէր իշի օլտըղը մանէասը վէրիլիեօր, վէ պու էֆքեար կիթիքճէ եաեըրմաեա պաշլաեօր։ Ֆիլվագը եէնի բէժիմին տիւմէնլէրի օրթատան գալգմամըշ, վէ էսկի բէժիմի իպգա իթտիրմէյէ իւմիտլէրի գալմամըշ օլտըղընտան, շէգավէթի թէէվիգ իտէրէք, վէ Զագրբճլարընդ, Թէլէքէօղլուլարընդ, Գաբթան Անտրէանընդ վէ տիկէրլերին շէրիքի օլարագ, եէնի բէժիմին իթիպարընը պօզմամաեա չալըշմագտա աբըլար։ Պու զանն, սահին կէօրիւնմէսէ պիլէ հագիգէթէ եազընդ տը, շիւնքի պու էշգրեա չէթէլէրի հէր նէ գատար այը այը վէ միւխթէլիֆ նօգթալարտա իշ կէօրմէքտէ իսէլեր տէ, թէրթիպլի պիր բլան իճրա էյլէմէքտէ վէ պու հալ՝ էմիլյէթը ումումիյէի իխլալ իլէ, իշպու շայեանը թէէսսիֆ ահվալտէն տօլայը եէնի բէժիմի մէսուլ գըլմագտա տըր։ Պու էսասի եախօտ խէեալի վէսվէսէլէր իսէ, ֆէնա պիր թէէսսիր հասըլ իթմէքտէ տիր։»

ՂԱՆԵԹ ԻՍԹԻՖԱՏԷԼԻ ՊԻՐ ԻԼԱՆ

Ազ սէրմայէ իլէ թէայեիւշիւնիւ թէտարիք իթմէք արզուսինտէ օլանլարընդ ա-թիտէքի ֆըրսաթտան իսթիֆատէ իթմէ-տարիք իթմէք արզուսինտէ օլանլարընդ ա-թիտէքի ֆըրսաթտան իսթիֆատէ իթմէ-լէրինի թավսիյ իտէրիզ. — Պէյօղլընտա Եէնի-չարշըտա Բրէնս Բօտէլֆ ճատտէսինտէ, 31 Ն.լը թիւթիւնճիւ տիւքքեանը, տէրուենինտէ պուլընան սաթթարիէ վէ պագալիէ էմթաա իլէ պիրլիքտէ թալիպլինէ տէվր օլընճաղընտան, վէ պէօյէ գուրուլմըշ, սըրբաեա գօնմըշ պիր տիւքքեան հէր վագթի էլէ կէչէմէեէճէկինտէն, արզու իտէն վէ տանա զիեատէ մալիումաթ ալմագ իսթէեէնլէրին, մէզքիւր տիւքքեանա միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։

2-8

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱԸ

15 Սեպտեմբեր 1909

	Ղ.	Բր.
Թէվֆիտ իսլամիշ էսհ. ում.	101	26
Բումիլի չըմէնտաֆէրի Ֆր.	192	50
Օսմ. Սիկրթ. չիրքէթի Լ. Օ.	4	60—
Տէրիս. Թրամվայ գուբ.	8	10—
» » թահվ ֆր.	490	
Բէյմ	17	20
Տէրիսսաատէթ Բրիթիշ	428	
Տէրգոզ	299	
Անատոլը չըմէնտաֆէրի գուբ.	14	90
» » թահ.	514	
Քրէտի Ֆոնսիէ էմիրսիէն Ա.	303	50
» » » Բ.	255	50

ԱԳՈՂԷԼԷՐԻՆ ՖԻԵԱԹԸ

	Ղ.	Բր.
Օսմ. լիրասը 100 ղ.տան		
Պէհազ մէճիտիյէ ֆարգը	107	38
Մէթալիք	100	20
Բօլ	90	20
Ֆրանսըզ ալթունը	87	12
Ինկիլիզ լիրասը	109	31
Դրամից	50	
Ռուպլի քեաղրտ	8	66

Միւտիրը մէսուլը ղազէթա
ԹՕԼԱՅԵԱՆ

ԻՏԱՐԷԽԱՆԷ
Պօղիւնեա, Թագսիմ հան սէսսիճեան Ն. 63